

Phát triển doanh nghiệp KH&CN ở thành phố Đà Nẵng

TS Vũ Thị Bích Hậu

Phó Giám đốc Sở KH&CN thành phố Đà Nẵng

Doanh nghiệp khoa học và công nghệ (KH&CN) không chỉ là cầu nối đưa nhanh các kết quả nghiên cứu vào sản xuất mà còn đóng vai trò chủ lực trong việc tạo ra những sản phẩm có giá trị gia tăng cao. Nhận thức rõ điều này, thời gian qua thành phố Đà Nẵng đã ban hành nhiều chính sách nhằm hỗ trợ phát triển hệ thống doanh nghiệp KH&CN nhưng kết quả đạt được còn rất khiêm tốn. Bài viết phân tích những khó khăn, hạn chế trong việc phát triển doanh nghiệp KH&CN ở Đà Nẵng và gợi mở một số giải pháp nhằm giải quyết vấn đề này trong thời gian tới.

Hoạt động phát triển doanh nghiệp KH&CN tại Đà Nẵng

Xác định doanh nghiệp KH&CN là yếu tố quyết định nâng cao năng lực cạnh tranh nên thời gian gần đây Đà Nẵng đã ban hành nhiều chính sách hỗ trợ doanh nghiệp đổi mới công nghệ, ươm tạo, phát triển doanh nghiệp KH&CN như: Phê duyệt dự án “Nâng cao năng suất và chất lượng sản phẩm, hàng hóa của doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Đà Nẵng đến năm 2020” (Quyết định số 2799/QĐ-UBND ngày 6/5/2014), thành lập Quỹ Phát triển KH&CN Đà Nẵng (Quyết định số 20/QĐ-UBND ngày 7/1/2015); ban hành một số chính sách hỗ trợ doanh nghiệp đổi mới công nghệ trên địa bàn (Quyết định số 36/2016/QĐ-UBND ngày 8/11/2016); xây dựng kế hoạch thực hiện Đề án “Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025” giai đoạn 2017-2018 (Quyết định số 88/QĐ-UBND ngày 5/1/2017)... Các chính sách này đã đề ra 2 nhóm giải pháp chính để thúc đẩy hình thành và phát triển doanh nghiệp KH&CN trên địa bàn. Cụ thể:

Các giải pháp hỗ trợ doanh nghiệp đổi mới công nghệ: Mục tiêu là thúc đẩy hoạt động ươm tạo công nghệ trong doanh nghiệp, đẩy mạnh việc hình thành và thương mại

hóa các sản phẩm mới từ kết quả nghiên cứu KH&CN, trên cơ sở đó giúp tăng số lượng doanh nghiệp có khả năng chuyển đổi sang mô hình doanh nghiệp KH&CN. Trong 2 năm 2015 và 2016, thành phố Đà Nẵng đã hỗ trợ 5 doanh nghiệp đổi mới công nghệ. Từ hoạt động hỗ trợ này đã có 2 doanh nghiệp chuyển đổi thành công và được cấp Giấy chứng nhận doanh nghiệp KH&CN, đó là: Công ty cổ phần công nghệ QCM được hỗ trợ nghiên cứu, chế tạo thành công thiết bị điện tử phân loại cỡ tôm, thiết bị khô da cá hồi... hiệu suất cao, giá thành phù hợp, giúp các doanh nghiệp trong ngành thủy sản giảm đáng kể chi phí sơ chế; Công ty TNHH MTV Châu Đà được hỗ trợ nghiên cứu, chế tạo và thương mại hóa thành công nhiều loại máy công nghiệp công nghệ cao như máy cắt plasma, máy Router, máy đột... Các sản phẩm công nghệ mới này có chất lượng tương đương với thiết bị nhập khẩu từ Nhật Bản, Hàn Quốc, Hoa Kỳ nhưng giá rẻ hơn nhiều, giúp các doanh nghiệp trên địa bàn giảm chi phí sản xuất, tăng sức cạnh tranh trên thị trường.

Các giải pháp về xây dựng và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo: Để triển khai giải pháp này, Đà Nẵng đã thành lập 3 vườn ươm doanh nghiệp và 9 tổ chức/câu lạc bộ hỗ trợ khởi nghiệp

trong các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn. Đến nay, các tổ chức này đã hỗ trợ ươm tạo được hơn 40 dự án khởi nghiệp. Trong đó, phải kể đến 2 doanh nghiệp khởi nghiệp đang hoàn thiện các thủ tục đăng ký thành lập doanh nghiệp KH&CN là AntBuddy và SUMI Chatbot. AntBuddy (Mô hình viễn thông tích hợp điện toán đám mây của Công ty AntBuddy) là dự án cung cấp nền tảng giao tiếp nội bộ và chăm sóc khách hàng đa kênh (điện thoại, chat trên website, mạng xã hội... cùng lúc) dành cho doanh nghiệp vừa và nhỏ. Về bản chất, AntBuddy là phiên bản Việt của Slack - 1 trong 10 công nghệ đột phá của năm 2016 do Viện Công nghệ Massachusetts (Hoa Kỳ) bình chọn. AntBuddy đã giành giải Nhất tại Triển lãm khởi nghiệp 2016 (tổ chức tại Đà Nẵng), được UBND thành phố Đà Nẵng và Ban quản lý Chương trình Đối tác đổi mới sáng tạo Việt Nam - Phần Lan (IPP) công nhận và đánh giá cao. Dự án SUMI Chatbot (Nền tảng giao tiếp tự động sử dụng trí thông minh nhân tạo của Công ty Cổ phần công nghệ Hekate) là sự kết hợp giữa trí tuệ nhân tạo (AI) và tự động hóa giao tiếp tin nhắn (Chatbot) nhằm hỗ trợ người dùng tìm kiếm, sắp xếp các thông tin phù hợp. Nhờ thu hút hơn 1 triệu người sử dụng chỉ trong thời gian ngắn, sản phẩm đã nhận được vốn đầu tư thiên

thần dành cho khởi nghiệp, được Facebook chọn vào Chương trình Tăng tốc khởi nghiệp, Microsoft chọn vào Chương trình Bizspark Plus và là đối tác của Skype. Hiện Hekate đang trình UBND thành phố Đà Nẵng xem xét và phê duyệt Đề án ứng dụng công nghệ Chatbot vào Chính phủ điện tử nhằm tăng cường quảng bá hình ảnh Đà Nẵng đến với du khách trong nước và quốc tế.

Một số tồn tại và đề xuất giải pháp

Tuy đã đạt được một số kết quả bước đầu, nhưng nhìn chung hoạt động ươm tạo và phát triển doanh nghiệp KH&CN trên địa bàn thành phố Đà Nẵng còn hạn chế, chưa tương xứng với tiềm năng (đến nay mới chỉ có 4 doanh nghiệp được cấp Giấy chứng nhận doanh nghiệp KH&CN, chỉ chiếm 0,02% tổng số doanh nghiệp trên địa bàn). Thực trạng này xuất phát từ nhiều nguyên nhân, trong đó một phần là do chính các doanh nghiệp và nhóm khởi nghiệp chưa quan tâm đúng mức, chưa tìm hiểu, nắm bắt đầy đủ thông tin về mô hình hoạt động, cũng như chính sách ưu đãi dành cho mô hình doanh nghiệp KH&CN. Ngoài ra, hầu hết doanh nghiệp trên địa bàn thành phố là doanh nghiệp vừa và nhỏ, thậm chí là siêu nhỏ nên việc đầu tư cho hoạt động nghiên cứu khoa học, đổi mới công nghệ vượt quá khả năng. Bên cạnh đó, thực tế triển khai một số cơ chế, chính sách của Nhà nước liên quan đến doanh nghiệp KH&CN tại Đà Nẵng còn khó khăn, vướng mắc. Đơn cử như việc doanh nghiệp muốn chứng minh quyền sở hữu hoặc sử dụng hợp pháp kết quả nghiên cứu chỉ thuận lợi nếu kết quả đã được cấp văn bằng bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ (sáng chế, kiểu dáng công nghiệp, giống cây trồng, thiết kế bố trí mạch tích hợp bán dẫn, chương trình máy tính...) hoặc là sản phẩm của các đề tài/dự án KH&CN do Nhà nước đầu tư; còn nếu kết quả là do doanh nghiệp tự đầu tư nguồn lực để nghiên cứu và phát triển thì lại chưa

có văn bản hướng dẫn cụ thể. Hay các doanh nghiệp đã được cấp Giấy chứng nhận doanh nghiệp KH&CN ở Đà Nẵng vẫn chưa được hưởng ưu đãi về thuế do còn có những quy định chưa hợp lý.

Bên cạnh đó, tuy Đà Nẵng là địa phương 8 năm liên tiếp (2009-2016) dẫn đầu cả nước về chỉ số sẵn sàng cho phát triển ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông (Vietnam ICT Index) với hệ thống doanh nghiệp công nghệ thông tin mạnh, đông đảo, nhưng các chính sách ưu đãi dành cho doanh nghiệp KH&CN chưa đủ sức hấp dẫn, khiến các doanh nghiệp trong lĩnh vực này không mặn mà với việc đăng ký chuyển đổi sang mô hình doanh nghiệp KH&CN.

Từ những phân tích nêu trên, trong thời gian tới để đẩy mạnh phát triển doanh nghiệp KH&CN trên địa bàn thành phố Đà Nẵng, theo chúng tôi cần tập trung vào một số giải pháp sau:

Một là, tiếp tục thực hiện có hiệu quả các chương trình hỗ trợ doanh nghiệp đổi mới công nghệ trên địa bàn thành phố theo Quyết định số 36/2016/QĐ-UBND ngày 8/11/2016 và Quyết định số 88/QĐ-UBND ngày 5/1/2017 của UBND thành phố Đà Nẵng. Tuy nhiên, bên cạnh các chính sách khuyến khích, ưu đãi, cần đưa ra điều kiện ràng buộc các doanh nghiệp được hỗ trợ đổi mới công nghệ, doanh nghiệp được ươm tạo tại Vườn ươm doanh nghiệp Đà Nẵng, Trung tâm Hỗ trợ khởi nghiệp Đà Nẵng... là phải đăng ký thành lập doanh nghiệp KH&CN nếu đủ điều kiện.

Hai là, đầu tư xây dựng hệ thống vườn ươm công nghệ, trung tâm ươm tạo doanh nghiệp KH&CN theo từng lĩnh vực trong Khu công nghệ cao Đà Nẵng, Đại học Đà Nẵng... để đẩy mạnh phát triển hệ thống doanh nghiệp KH&CN. Trong đó, ưu tiên lĩnh vực công nghệ thông tin - là thế mạnh của thành phố để hỗ trợ ươm

tạo công nghệ và thương mại hóa sản phẩm, đáp ứng nhu cầu của khu vực miền Trung - Tây Nguyên.

Ba là, ưu tiên các nguồn lực để hỗ trợ phát triển doanh nghiệp KH&CN, đặc biệt là nguồn lực tài chính. Bên cạnh việc tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp khai thác kết quả nghiên cứu sử dụng kinh phí trong và ngoài ngân sách, cần kêu gọi xã hội hóa cho Quỹ phát triển KH&CN Đà Nẵng để tăng khả năng hỗ trợ cho hoạt động KH&CN nói chung, hoạt động phát triển doanh nghiệp KH&CN nói riêng, giúp đưa nhanh các kết quả nghiên cứu vào thực tiễn sản xuất và đời sống.

Bốn là, đẩy mạnh thông tin tuyên truyền về mô hình doanh nghiệp KH&CN, các ưu đãi cho doanh nghiệp KH&CN đến các doanh nghiệp trên địa bàn thành phố Đà Nẵng để khuyến khích đầu tư, đổi mới công nghệ, ươm tạo và thành lập doanh nghiệp KH&CN trên địa bàn thông qua các hoạt động như: Phổ biến văn bản pháp quy mới về chính sách ưu đãi dành cho doanh nghiệp KH&CN; nâng cao vai trò của Vườn ươm công nghệ, Vườn ươm doanh nghiệp Đà Nẵng, Trung tâm Hỗ trợ khởi nghiệp Đà Nẵng, Câu lạc bộ Kiến tạo khởi nghiệp Đà Nẵng trong việc tổ chức các hoạt động, cuộc thi, chương trình khởi nghiệp...

Việc phát triển hệ thống doanh nghiệp KH&CN là một trong những mục tiêu quan trọng trong Chiến lược phát triển KH&CN giai đoạn 2011-2020 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt. Là một cực phát triển kinh tế của khu vực miền Trung và Tây Nguyên, trong thời gian tới Đà Nẵng sẽ tiếp tục đẩy mạnh phát triển doanh nghiệp KH&CN, nhằm tăng cường khai thác các lợi thế cạnh tranh của địa phương, của vùng, góp phần đưa thành phố từng bước hội nhập và phát triển bền vững ☞